טוש"ע א"ח סי תלו סעיף

י. עבג מיי׳ פ״ז מהל׳

קמג עשין רלח: קא ד מיי פ״ב מהלי יו״ע הלכ׳ ה טוש״ע

ה"ח סי תלו סעיף י:

רבינו חננאל

פיסקא בית שמאי אומרים

פיסקא בית שמאי אומוים לא יטול אלא א״כ נענע מבע״י כו׳. אוקמה רב

חנז בבריכה ראשונה.

. פירוש באפרוחין חדשין

אלא בריכה אחת. והז

אינא בויכה אחוג, ההן הן שבשובך, ואין שם אפרוחין זולתם. ב״ש

. מברי אם לא יכנס בשובכו

מעיו"ט ויעמד עליו, חיישינן שמא כשיבא ביו"ט ליטול האפרוחין, יראה השובך שאין בו יונים הרבה ויתירא ליטול

מהם, שמא כיון שלא ימצאו במי יצטוותו,

יברחו הנשארים, ואם לא

ינענע. מקרי ואמר זה

וזה אני נוטל, ומתנחם ולא יטול, ונמצא בטל בשמחת יו"ט. אלא אם

יבא ויראה וינענע ויעשה

מעשה, (ודחי) [ודאי]

ביו"ט אינו מתנחם. וב"ה

כולי האי לא חיישינן, אלא באומר זה וזה אני

נוטל ^(†) [סגי. ואקשינן למה לי למימר זה וזה אני

נוטל], אע״פ שלא עיין

האפרוחים, אלא [י]אמר מעיו"ט מזה השובך

מעיו״ט מזה השובך אני נוטל מחר, אותם

שיטול ביו״ט נתברר הדבר כי הן שהזכיר מעיו״ט. וכי תימא ב״ה

לית להו ברירה. והתנז . באהלות פ״ז המת בביח

ילו פתחין הרבה כולן

טמאין, נפתח אחד מהן הוא טמא וכולן טהורין,

חישב להוציאו באחד

מהן כו', עד ובית הלל

מהן כו , עו ובית הכל אומרים אף משימות המת. פירוש, אילו הפתחים

יש מהו שלהו ל) ואהלו.

כגון זיזין מבחוץ, והמת בבית, ומאהילין הזיזין

שהן מחוץ הפתח על בני אדם או על כלים כולן טמאין, שאין לך

פתח (שאינו עשוי) לבוא ולצאת, וקיי"ל שכל פתח העומד להפתח

כפתוח דמי, ואינו חוצץ בפני הטומאה אלא דבר הסותם לגמרי. ותנן בפרק

. כיצד צולין מן האגף

ילפנים כלפנים מן האגף ולפנים כלפנים ילחוץ כלחוץ. ואסיקנא

אגף עצמו בשערי עזרה

כלפנים, בשערי ירושלים כלחוץ, מפני שמצורעין

מגינין תחתיהן בחמה

אחד מהם. נשארה סתימת

הפתחים האחרים סתימה

לגמרי וחוצצת, וכל מי שתחת הזיזין שלהם טהור

הוא. ולא תימא דלא

מטהור שאו פונורן עו דפתח אחד מהן, אלא אפילו לא פתח אלא

טומאת מת הלכה ב

לקמן יא. [שבת קכג.],ג"ז שס, ג) [לקמן יא:], ד) ג"ו שם. כ) נ"ל דילמל לא היא, ו) נלקמן יא: כב.

שבת הכב: עירובין לה.], ז) ולעיל ט:ו. מ) וחוליו ה (נשיל ט.), יה (חולק קמב.], ט) עירובין סח. לקמן לו: ע"ש אהלות פ"ז מ"ג, י) ולקמן לו: ע"ם ער׳ תוס׳ ן נקומן לו. ע ט עי מוט עירובין סח. ד"ה אמר], ל) [עי' מו"ק יג:], () [דף

הגהות הב"ח

(ל) תום' ד"ה נ"ש וכו' א"נ מיירי דנשאר נ"ב ק"א

הגהות מהר"ב רנשבורג

ב"ר כולם או רש"י ד"ה כולם טמאים וכו' שגזרו חכמים טומאה וכו'. נ"ב עיין לקמן דף ל"ח ע"א רש"י ד"ה בדאורייתא וכו' פי' דהוא הלכה למשה מסיני הרגיש בזה. ועיין מ"ש בספר דרך אניה בלב ים ודו"ק. וע"ע בתוי"ט פ"ז דאהלות מ"ש בזה ובפ" כאן:

> לעזי רש"י קובי"ד [קוביד"א].

מוסף תוספות

א. שבין מיתה למחשבה אם טהורים למפרע או לא. שיש כאן דמהני לטהרם פתיחה. שיטה. ג. שאם נאכל המת ולא ג. שאם נאכל המונ דלא יצא מעולם לחוץ, כגון שאכלוהו כלבים שם, כל הפתחים טמאים והכלים שעמדו שם הן טמאים, ולא תועיל להן פתיחת מהם . ראימתי מועלת הפתיחה בזמן שנפתח בעוד שהמת שם דאמרי׳ מיכן עתיד שם ואכור מיכן עודי להוציאו, אבל כיון שאין המת שם לא תועיל להן פתיחתו לטהרם. תוס׳

אין גוטלן את העלי. עלי מלאכתו לאיסור לכתוש במכתשת משום הכי אסרי ליה בית שמחי (לקמן יא.). . סתירה בכלים. אין איסוו בנין וסתירה בכלים אלא גוננו כיו ש מו בשפט, משום מכה בפטיש הוא דמחייב, שהוא חיוב כל גמר מלאכה. או אם הוא דבר לא שייך בהו

מנחכה, חו חם הוח דבר שהוא מחליקו חייב משום ממחק, ואם לריך קלוע חייב משום מחסך, וכן אורג או מסך או חופר, אבל בנין לאחיובי בסלוה וחזרה. דהא מהחיני בסקוק וחורה, דהת דמנן (שבת קבי) הבינוה כל שהוא בכתים מנן (לקמן יא: ובעי"ז לקמן ב.). לא יטול. מן הגחלות, אלא אם כן געגע מבעוד יום. ולא סגי בהכנה בדבור בעלמא, כדמפרש לקמן טעמא דלמא למחר כי שקיל להו חיים עלייהו ומתלוך (לעיד מ:). כולך טמאים. כל הכלים הנחונן בעובי האסקופה טמאין, ואע"פ שאינם באהל המת, מפני שאין אנו יודעין באיזו פתח יוליאנו ופתח שעחיד לצאת בו מיטמא מיד, וטעמא ליכא אלא הלכות טומאה הכי גמירי לה, ואפילו חלוטת של טפח על טפח ממאין, דכיון דכולן סתומין לא מוכחא מילמא בהי מפיק ליה (עירובין מה). גפתה אחד מהן. ודאי בהחוא מפיק ליה (שם). שיש בו ארבעה על ארבעה. פחות מד' על ד' אינו חשוב להציל על השאר (שם). עד שלא ימות המת. דלא נחתא להו טומאה אשאר פתחים. בי ארבות המו בנה עומל הכלים ולא אחרינן הוברה הדבר דמשיקרא נמי דעמיה לספוקי בהאי פיתחא, אלא מחשא להו אבל משמעות המת בכר נומאי הכלים ולא אחרינן הוברה רביר דמשיקרא נמי דעמיה לספוקי בהאי פיתחא, אלא מחשא להו טומאה, ואפילו כלים הבאין שם לאחר מחשבה טמאים, דכיון דנחתא להו טומאה חו לא סלקא מינייהו במחשבה עד דעביד להו מעשה ממש דפתח ליה להאי ומהיג לטהר את האחרים מכאן ולהכל כדקסני לעיל נפתח אחד מהן כי (שם). אף משימות המת. דאמרינן יש בריכה דמאסמול דעתיה בהאי פיתחא ולא נחחא טומאה לאחרינא ואפילו כלים דקודם מחשבה טהורין (שם).

אבל היכא דליכא דקר נעון לא. והא נמי להא דמיא דלמא ממליך ואשתכח דטלטלה בכדי דכיון דממליך בטלה לה הזמנה למפרע: אלא כיון דמוקלה הוא. כיון דאינו אסור אלא משום מוקלה בהזמנה

וטיסני (והוי מלאכתו לאיסור. וקא

סברי ב"ש אסור לטלטלו ואפי׳ לנורך

גופו שלריך לגוף הכלי למלאכה

המותרת היום: מורם כלי עליו.

ואף על פי שמלאכתו לאיסור מותר

לטלטלו לצורך גופו: אין נוסנין אם

העור. שהופשט ביום טוב: לפני

הדורסן. לא ישטחנו במקום דריסת

הרגלים שזהו לורך עבוד שמתעבד

ע"י הדריקה: וב"ה מתירין. קס"ד

משום שמחת יום טוב דחי לח שרית

ליה לא שחיט: למוגא עליה. כן

היתה ישיבתם שוטחיו בגדים על גבי

הקרקע ונסמכין ויושבין על ברכיהן

כפופין כדאמרינן בפסחים (דף קח.)

הוה זגינן אברכי דהדדי ונמלאת

דפליגי כשנפתח אחד מהם ובכלים דלמפרע והא דקאמר לעיל נפתח בעלמא סגי: אם העלי. דף עב וכבד וכוחשין בו חטים לטרגים אחד מהם הוא טמא והן טהורין ולא פליגי ב"ש מיירי בכלים אבל היכא דליכא דקר נעוץ לא אי נמי עד כאן לא קאמרי ב"ה הכא אלא כיון דמוקצה הוא בעומד ואומר זה וזה אני נומל סגי אבל התם לא אלא אי קשיא הא קשיא ¢ב"ש

אומרים אין נוטלין את העלי לקצב עליו בשר וב"ה מתירין אלמא גבי שמחת יו"ם ב"ש לחומרא וב"ה לקולא ורמינהי השוחם חיה ועוף ב"ש וכו' אמר רבי יוחגן מוחלפת השימה ממאי דלמא לא היא עד כאן לא קאמרי ב"ש התם אלא היכא דאיכא דקר נעוץ אבל היכא דליכא דקר נעוץ לא אי

המת דלא שייך ברירה (א) א"נ מיירי דנשאר המת במקומוג:

ב"ש אומרים והוא שחשב עליו וכו' וב"ה אומרים אף משימות סמ א מיי פ"נ מהלי ב"ל אומרים והוא שחשב עליו וכו' וב"ה אומרים אף משימות יו"ע הלכה ה

הבאים אחר כן שם ב ותימה אדפליגי

בחשב ליפלגו בנפחח ובכלים דלמפרע

וי"ל דנהט חשב משום רבותא דב"ה

דאפי׳ במחשבה דעלמא פליגי דמועיל

להציל כל הפתחים אחרים אבל תימה

לב"ה דאית להו ברירה היכי משכחת

כשמת בבית ולו פתחים הרבה דכולן

טמאים הא איכא למימר לבסוף

כשמוליאין בההוא פתח הוברר הדבר

מתחלה דסופו לנאת דרך שם

וי"ל כגון שעשחו פתח חדש והוליחו

המת. וקא סלקא דעתך דמיירי בכלים דלמפרעא וה"ה

נמי עד כאן לא קאמרי ב"ה הכא אלא דאיכא תורת כלי עליו אבל התם לא אלא אי קשיא הא קשיא ∘ב"ש אומרים אין נותנין את העור לפני הדורסן ולא יגביהנו אלא אם כן יש עליו כזית בשר וב"ה מתירין אלמא גבי שמחת יום מוב ב"ש לחומרא וב"ה לקולא ורמינהי השוחם חיה ועוף ביום מוב וכו' אמר רבי יוחנן מוחלפת השימה ממאי דלמא לא היא עד כאן לא קאמרי ב"ש התם אלא היכא דאיכא דקר נעוץ אבל היכא דליכא דקר נעוץ לא אי נמי עד כאן לא קאמרי ב"ה הכא אלא מי דחזי למזגא עלויה אבל התם לא אלא אי קשיא הא קשיא ב"ש אומרים מאין מסלקין את התריסין ביום מוב וב"ה מתירין אף להחזיר אלמא גבי שמחת יו"ם ב"ש לחומרא וב"ה לקולא ורמינהי השוחם חיה ועוף ביו"ם וכו' בשלמא ב"ש אבית שמאי לא קשיא התם דאיכא דקר געוץ הכא ליכא דקר געוץ אלא ב"ה אבית הלל קשיא אמר רְבי יוחגן מוחלפת השימה ®(אי נמי) עד כאן לא קאמרי בית הלל הכא אלא משום ידאין בנין בכלים ואין סתירה בכלים אבל התם לא: **בותני'** ב"ש אומרים ילא ימול אא"כ נענע מבעוד יום וב"ה אומרים יאעומד ואומר זה וזה אני נוטל: גבו' אמר רב חנן בר אמי מחלוקת בבריכה ראשונה דב"ש סברי גזרינן דלמא אתי לאמלוכי וב"ה סברי לא גזרינן אבל בבריכה שניה דברי הכל בעומר ואומר זה וזה אני נומל סגיא וב"ה למה ליה למימר זה וזה אני נוטל לימא מכאן אני נוטל למחר וכי תימא ב"ה לית להו ברירה יוהתנן יהמת בבית ולו פתחים הרבה כולן ממאים נפתח אחד מהן הוא ממא וכולן מהורין חשב להוציאו באחד מהן או בחלון שיש בו ארבעה על ארבעה מצלת על כל הפתחים כולן ב"ש אומרים והוא שחשב להוציאו עד שלא ימות המת ובית הלל אומרים יאף משימות המת הא אתמר עלה אמר רבה למהר את הפתחים מכאן ולהבא וכן אמר רבי יאושעיא למהר את הפתחים מכאן ולהבא מכאן ולהבא אין למפרע לא רבא אמר לעולם למפרע והכא היינו מעמא דלמא ממלמל ושביק ממלמל ושביק וקא ממלמל מידי דלא חזי ליה והא אמרת בעומר ואומר זה וזה אני נומל סגיא יהני מילי מערב יו"מ אבל

דלמא לא הני אומין והוא לא הומין את כולם אלא כדי צרכו: **ולו פחחים הרבה.** כולם פתוחים או כולם סגורים: **כולם טמאים.** כל כלים המונחים בחלל הפתחים תחת עובי התקרה של פתח טמאים ואע"פ שאינו תחת הגג המאהיל על המת א! שגזרו חכמים טומאה על מקום שהוא דרך יליאת הטומאה שסופו לצאת דרך שם וכאן אין אנו יודעים באיזה יוציאנו הלכך כולם טמאים: נפסח אחד מהם. לאחר מיתת המת: הוא טמא. בין כלים דמעיקרא בין כלים דלבסוף המובאין לו מבחוץ: ו**כולם עהורים.** לדברי הכל מוקמינן להו דמודו הכל מכאן ולהבא בכלים המובאים לתוכן אחרי כן מבחוץ דודאי בההוא דנפתח מפיק ליה: ארבעה על ארבעה. בכך שערוהו שראוי להוצאת מתים: מללם על כל הפסחים. מלטמא כאילו נפתח: אף משימות המת. וקס"ד דבברירה פליגי ובכלים שהיו בהם בין מיתה למחשבה ב"ש סברי לא אמרי׳ הוברר דמעיקרא דעתיה להכי הואי ולא ירדה הטומאה לשאר הפתחים וב״ה סברי הוברר. ולמאי דס״ד השתא סבירא לן דבנפתח אחד מהם נמי הוו פליגי בכלים דמעיקרא וטהורין דקא חני לעיל לדברי הכל בכלים דמכאן ולהבא: הא אחמר עלה כו'. ואפי׳ ב״ה לית להו הוברר ואין מטהרין אלא כלים דלבסוף דלאחר מחשבה אבל הראשונים טמאים וב"ש מטמאין אף האחרונים דקא סברי משירדה חורת טומאה לפתחים לפני מחשבה במיתת המת שוב אינו עולה מהם אלא על ידי מעשה כגון נפתח ובנפתח אחד מהם לא פליגי מידי: רבא אמר לעולם למפרע. נמי מטהרין ב"ה דאית להו ברירה. והכא במתניתין היינו טעמא דלריך לברר ולומר אלו אני נוטל דלמא למחר מטלטל ובודק השמנים ושביק הא ושקיל אידך נמצא מטלטל מה שלא הזמין שהרי לא היה דעתו אלא בכדי צרכו הלכך אומר זה וזה אני נוטל ולמחר על כרחיה הני הוא דשקיל: והת אמרם בעומד. מרחוק ואין מנענע סגיא אלמא לא בדק מאתמול הכחושים והשמנים ואכתי איכא למיחש: ה"מ מערב י"ע. כלומר היכא דידע מערב י"ט דהני הוא דאומינן דתו בין שהן כחושין בין שהן שמנים לא שקיל אחריני שהרי יודע שמוקלין הם שלא זמנן:

חישב לפותחו בלבד, טהרו שאר הפתחין, מיהו בית שמאי אומרים צריך לחשב קודם שימות המת, ובית הלל אומרים אף משימות המת דיו, כלומר משנה שמת המת אף משימות המת דיו, כלומר משנה שמת המת בבית, כל מה שהיה תחת הזיוין ותחת האגף שעל כל הפתחין בין אדם ובין כלים טהורין, דכיון דחישב עכשיו לפתוח הפתח פלוני הוא טמא וכולן טהורין, ונתברר אחר שהסכים עכשיו לפותחו כאלו הוי פתוח מקודם לכן, והנה יש לב״ה ברירה, ופרקינן לעולם לית להו ברירה, ומשנתנו זו האיתמר עלה אמר רבה לטהר את כל הבא תחת האגף ותחת הזיז שעל הפתחיו מאחרי שחישב. אבל מה שהיה למפרע לא. אלא כל מה שהיה מקודם תחת האגר ותחת יהודות זה יה בכי רומהותן מאות שרכב, הצג כוח שהור הכפל לא האל כל הור מקוד ביהוד הקוד הור האות הור הואה האקר הוח כל הפתחין טמאין, האיצ דלענין שבת שנינו איסקופה משמעות בי רשויות, בוסן שהפתח פתוח כלפנים נעול כלחוץ. הכא לענין טומאה לא, אלא כיון שעומד ליפתח כפתוח דמי. ר' אבא אמר למפרע ואית ליה ברירה, והכא היינו טעמא דב״ה שצריך לומר זה וזה, שאם תאמר לו במיכן אני נוטל למחר סגיא, יאמר בדעתו כל השובך היכנתי לי ומותר לי

א) כצ"ל וכן הגיהו בד"ו. ב) אולי כצ"ל.

שטיחתו לורך י"ט: **תריסין.** דלתות החלונות של חנויות שסוגרין בהן החלונות בלילה ומסלקין אותם ביום ונותנין אותן לפניהם ושוטחין עליהן תבלין למכור לרבים ובי"ט מותר ליקח מחנוני המכיר אותו ובלבד שלא יזכיר סכום מקח: אף להחזיר. ולסגור בהן וחזרה ודאי שלא לצורך היא ואפילו דאמרינן אין בנין בכלים טרחא דלאו לורך מיהא הוה וקא שרינן ליה משום תחלתן כדלקמן0. אלמא משום שמחת י"ט מקילינן וקשיה ב"ה דכסוי: הכא ליכא דקר נעוץ. כלומר ליכא טעמא להתירא דקא סברי יש בנין בכלים: מתני' עומד ואומר. מבעוד יום: גבו' בבריכה ראשונה. דרך מגדלי יונים להניח בריכה ראשונה של כל שנה להיות לוות לאמה: גורינן. כי שקיל להו למחר אתי לאמלוכי וחיים עלייהו והוי ליה טלטול שלא לצורך ומשנענע

היהוד מהם לה כל היה להחור לפלים בית המחור המה להחור המה להחור להיה להחור כל החור כל המה להחור להחור להחור להחו לטהר את הפתים מכאן ולהבא. הא דאמרי ב"ה אף משימות המת חשב מעלת למהר כלים הפאים כפתחים מתחשבה ואילך הוא דקאמרי, אבל כלים דמעיקרא לא, דאין ברירה לומר הוברר דקודם שימות נמי דעתיה להאי פתחא (דקטון דו).

ומשמש בהן מבעוד יום לשחיטה ולא חס עלייהו תו לא חיישינן דחיים: לטהרם. בריכה. קובי"ד בלע"ז שהיונים יולדים בריכה בכל חדש וחדש והן שני גוזלות זכר ונקבה ומפסיקין בתקופת טבת וחוזרים ויולדים בניסן: לית להו ברירה. וכי שקיל למחר

מוסף רש"י

בבתים דנחייב בבנין כל דהוא, והעושה כלי או גומרו ביו"ט או בשבת,